

BSOBAC-3 22V- BACHELOROPPGAVE MED FORSKNINGSMETODE

Praktisering av barnets beste i lavinntektsfamilier

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET
Bachelor i Sosialt Arbeid

UIS mai 2022

Kandidatnummer: 7107

Antall ord: 11438

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	4
1.1 Bakgrunn for tema	4
1.2 Presentasjon av problemstilling	5
1.3 Begrepsavklaringer	5
1.3.1 Fattigdom	6
1.3.2 Levekår	7
1.3.3 Barnets beste	7
1.3.4 Marginalisering	8
1.3.5 Aktiv lytting	8
1.4 Formålet med oppgaven.....	8
2.0 Faglig Kunnskap	9
2.1 Tre faglige prinsipper	9
2.1.2 <i>Det biologiske prinsippet</i>	9
2.1.3 <i>Mildeste inngreps prinsipp</i>	10
2.1.4 <i>Barnets medvirkning</i>	10
2.2 Barnefattigdom og konsekvenser	10
2.2.1 Tilgang til levekårsgodet	11
2.2.2 Sosial deltakelse	12
2.2.3 Sosial arv.....	12
2.3 Deliberativ teori	14
2.3.1 <i>Inklusjon av alle berørte parter</i>	14
2.3.2 <i>Innhenting av relevant informasjon, kunnskap og evidens</i>	15
2.3.3 <i>Tid til deliberasjon og refleksjon</i>	16
2.3.4 <i>Mulighet for åpenhet og innsyn i prosessen</i>	17
3.0 Metode	18
3.1 Valg av metode	18
3.2 Litteraturstudie som metode.....	19
3.3 Datainnsamling	20
3.3.1 Inklusjon- og eksklusjonskriterier.....	20
3.4 Analyse gjennom oversiktstabell	22

3.5 Presentasjon av forskningsartiklene.....	25
3.6 Studiens troverdighet	29
4.0 Diskusjon av funn	30
4.1 Deliberativ teoretisk grunnlag.....	30
4.1.1 Barns evne til å medvirke.....	30
4.2 Utfordringer med ivaretagelse av barnets beste.....	32
4.2.1 Asylsøkerfasen utfordrer ivaretagelse av barnets beste	33
4.2.2 Fordommer påvirker barnets beste.....	34
4.3 Ivareta barnets beste gjennom fritidsaktiviteter	34
4.4 Forebygge sosial arv gjennom barnets beste.....	36
4.5 Effekten av barnets beste i praksis	37
5.0 Avslutning.....	38
6.0 Litteraturliste	39

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for tema

Fattigdom er et sosialt problem som rammer utallige mennesker rundt i verden. Mangel på økonomisk trygghet skaper usikkerhet i hvordan vi skal takle fremtiden, og konsekvensene som følger mangel på økonomisk trygghet er alvorlige. Fattigdom fjerner tryggheten man har til materielle gjenstander som husly, mat og klær, til andre ting som det å kunne ha muligheten til å bli inkludert i sosiale anledninger. Penger er altså et middel mange bruker for å fungere i hverdagen, og mangel på dette har en stor konsekvens på hvordan vi ser på verden, og hva muligheter vi har i dagliglivet. Til tross for at Norge har store sosiale sikkerhetsnett mot å motvirke og forhindre fattigdom, finnes det fortsatt mange i landet vårt som blir påvirket av mangel på økonomisk trygghet. Mange familier lever under hva vi definerer som fattigdom, og når disse familiene treffer systemet så er det viktig å ivareta grunnleggende rettigheter, verdier og prinsipper som skal sikre vår integritet og rettsikkerhet. En svært sårbar gruppe innenfor dette sosiale problemet er barn. Barns evne til å utale seg selv, og dele sine meninger i møte med staten er et sentralt prinsipp som Norge følger. Å ivareta at barn i møte med velferdsstaten blir ivaretatt har prinsippet om barnets beste vært et sentralt begrep som skal bli tatt hensyn til i saker. I denne oppgaven skal jeg forske rundt om barns evne til å medvirke har en positiv effekt for hjelpearbeidet, og eventuelle utfordringer som oppstår i praktiseringen av prinsippet.

Min grunn for å velge dette temaet er at jeg personlig har levd i hva vi i Norge definerer som fattigdom, altså relativ fattigdom. Mye av dette temaet er derfor svært interessant, og som følge av min utdanning innenfor sosialt arbeid, fant jeg meg mer interessert i hvordan interessen til barn ble ivaretatt i lavinntektsfamilier når de befinner seg i en dialog med offentlige instanser.

I et sosialfaglig perspektiv er det svært relevant å kunne vite hvordan barn blir påvirket av fattigdom, og rettighetene som barn har ifølge vårt lovverk legger vekt på at barnet skal bli hørt. Barndommen er en fase i livet som har lett for å bli påvirket av interne og eksterne faktorer, og det å leve i fattigdom har mye å si om hvordan vi blir videre i livet. Dette legger stor betydning

på kompetansen som kreves av fagfolk i arbeid med familier som sliter økonomisk. Denne kompetansen skal dekke forventningene som kommer med etiske retningslinjer, verdier og prinsipper, for å skape et forsvarlig tjenestetilbud. Prinsippet om barnets beste er derfor svært viktig i møte med barn, spesielt når omstendighetene som de befinner seg i er så turbulente som en usikker framtid som følger fattigdommen.

1.2 Presentasjon av problemstilling

Å forhindre at barn som lever i lavinntektsfamilier sliter på grunn av økonomiske problemer skal yrkesutøvere i velferdsstaten tilby en tjeneste som ivaretar barnets rett og integritet. Dette betyr at barnets mulighet til å påvirke sine saker blir prioritert i arbeid med barn. I møte med lavinntektsfamilier betyr dette å forhindre og motvirke konsekvenser som oppstår ved å leve i fattigdom gjennom å tilby en forsvarlig og empatisk tjenestetilbud som ivaretar barnets beste.

Problemstillingen min blir derfor: Hvordan blir prinsippet om barnets beste praktisert i møte med barn i lavinntektsfamilier?

I denne oppgaven vil jeg ta for meg hvordan prinsippet i barnets beste er brukt i møte med barn som lever i lavinntektsfamilier, med spesielt fokus på barn i NAV, barnevernet og asylmottak.

1.3 Begrepsavklaringer

I begrepsavklaringen vil jeg forklare ulike begreper jeg føler er nødvendig å forstå innholdet av oppgaven.

1.3.1 Fattigdom

I følge Solstad er fattigdom et begrep som er vanskelig å definere definitivt (Solstad, 2014, s. 58). I diskusjoner rundt begrepet blir fattigdom skilt mellom absolutt fattigdom og relativ fattigdom. Begrepet har ulike måter å blitt sett på basert på hvordan man vil definere fattigdom. FN beskriver absolutt fattigdom som “a condition characterised by severe deprivation of basic human needs, including food, safe drinking water, sanitation, facilities, health, shelter, education and information. It depends not only on income but also on access to services” (Solstad, 2014, s.59). En slik definisjon av fattigdom er ikke en vi benytter i Norge i dag.

I forståelsen av fattigdom blir det argumentert at det finnes fattigdom selv om absolutt fattigdom ikke oppstår. Dette kalles relativ fattigdom. En relativ forståelse på fattigdom blir definert rundt at personer har en lav inntekt, og høye nødvendige utgifter som påvirker deres evne til å dekke grunnleggende velferdsbehov. I tiltaksplanen til Bondevik regjeringen ble det å ha en lavinntekt, målt ved 50% av medianinntekten over en periode på 3 år, en hovedindikator på fattigdom (Solstad, 2014, s. 60). Regjeringen ser derfor etter mangel på velferdsbehov som følge av lav inntekt basert på 50% av medianinntekten. I opplevelsen av subjektiv fattigdom er det tre ulike dimensjoner for fattigdomsbegrepet. Mona Sandbæks levekårs undersøkelse ble fastslo at disse tre dimensjonene var; Boligfattigdom (dårlige boforhold/hyppige skifter av bolig), om familiene opplevde å få pengene til å strekke til (subjektiv fattigdom) og om de eide sentrale forbruks-goder. Resultatet av undersøkelsen viste at det finnes tre risikofaktorer for opplevelsen av subjektiv fattigdom. Å være innvandrere med ikke vestlig bakgrunn, å være enslig forsørger, og å tilhøre en husholdning der ingen av voksne er i arbeid (Solstad, 2014, s. 64-65).

En tredje forståelse på fattigdom er det å motta økonomisk sosialhjelp. Denne ordningen skal være med å dekke de nødvendige utgiftene som skal sikre bolig, transport og barnetilsyn. I 2011 var dette beløpet på 5288 kr for en person, og 8783 kr for et par (Solstad, 2014, s. 61). Velferdsordningen skal være den siste tilgjengelige økonomiske sikkerhetsnettet for personer som sliter økonomisk (Fløtten, 2020, s. 124). Sosialhjelpen er derfor en god indikator for å vise hvordan fattigdom oppstår som et fenomen i Norge, og hvem som rammes av det. Solstad (2014)

forklarer at fattigdom oftest framstår som et resultat av dårlige levekår etter levekår komponentene, og langtidsbrukere av sosialhjelp (Solstad, 2014, s. 65).

1.3.2 Levekår

Regjeringen definerte levekår i 2006-2007 som de ressursene vi som medlem i samfunnet har muligheten til å disponere, og hva nytte vi har til å skape et godt liv for oss selv (St. Meld (2006-2007) s. 33). I forbindelse med dette blir levekår målt gjennom levekårs målinger gjort av SSB. Målingen ser etter hva forhold folk har til sju hovedkomponenter. SSB tar utgangspunkt i at høy tilfredsstillelse av disse komponentene vil tilsvare en høyere livskvalitet, samt motsatt hvis ikke. Disse sju levekårskomponentene er: økonomi, boforhold, fritid, sosialt nettverk, helse, utdanning, sysselsetting og arbeidsforhold (Solstad, 2014, s. 63).

1.3.3 Barnets beste

Barnets beste er et prinsipp som vektlegger viktigheten ved at stabiliteten til et barn, og barnets evne til å medvirke sin sak. I henhold til dette skal det tilrettelegges muligheter for barnet å bli hørt gjennom samtaler (Kojan, 2016, s. 36-37). Betydningen av barnets beste blir styrt av sosiale og kulturelle rammer, som definerer forståelsen av hva som er best for barnet (Bunkholdt, 2015, s. 48). Gjennom Grunnloven § 104, og barnevernloven §4-1 andre ledd blir prinsippet definert. Grl. § 104 handler om barnets menneskerettigheter, og deres krav til respekt i henhold til menneskeverd. Videre beskriver barnevernloven §4-1 at det skal gis reell innflytelse til barnets mulighet for medvirkning i egen sak. Dette inkluderer synspunkter, meninger, behov, interesser og lignende (Kjelland, 2017, s.263-264). I tillegg blir prinsippet om barnets beste definert i FNs barnekonvensjon art. 3. Artikkel 3 plikter velferdsorganer, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer at barnets beste skal være et grunnleggende syn. Disse instansene skal og sikre barnets sikkerhet, og behov for omsorg ved å sørge at barnets trivsel blir

ivaretatt. Til slutt skal partene sikre et forsvarlig tilbud som opprettholder en standard definert av kompetente myndigheter (Bunkholdt, Kvaran, 2015, s. 47)

1.3.4 Marginalisering

Marginalisering er et begrep som blir brukt i en sosial kontekst for å beskrive noen som blir marginal, eller mindre viktig. Begrepet blir som oftest brukt i sammenheng med å holde noen utenfor makt eller innflytelse (Nordbø, 2018). I en sosialfaglig kontekst blir begrepet benyttet i sammenheng med å beskrive grupper som rammes av sosiale problemer, på grunn av maktforskjeller (Kleppe, L, C., 2016, s. 24).

1.3.5 Aktiv lytting

I samtaler er det flere måter å indikere på at man lytter. Aktiv lytting er det å indikere på flere måter at man hører hva noen sier (Damgaard, Nørrelykke, 2001, s. 40). I situasjon som krever aktiv lytting skal man ikke bare høre på hva en har å si, men også tolke hva den andre parten prøver å formidle. Aktiv lytting betyr og å aktivt spørre spørsmål som reflekterer hva den andre parten sier. Dette krever at man lytter til både ord, stemmeføring og kroppsspråk (Damgaard, Nørrelykke, 2001, s. 41).

1.4 Formålet med oppgaven

Formålet med denne oppgaven er å finne ut om barnets beste blir ivaretatt i arbeid med lavinntektsfamilier i velferdsstaten. Prinsippet skal styrke barnets mulighet til å uttrykke behov og interesser gjennom medvirkning og denne oppgaven sikter på å finne ut om dette skjer eller ikke. Konsekvensene som oppstår gjennom fattigdom i tidlig alder er svært viktig å forhindre, og arbeid rundt dette er svært viktig å forske på.

2.0 Faglig Kunnskap

I dette kapitlet skal jeg redegjøre for ulike teorier og faglig litteratur som jeg mener er viktig videre i oppgaven. Jeg skal ta opp tre faglige prinsipper som barnets beste er basert rundt, et deliberativt teoretisk grunnlag som skal ivareta barnets beste i beslutningsprosesser, og konsekvensene som oppstår under barnefattigdom for å vise hva yrkesutøvere i velferdsstaten skal ta i betraktning i det forebyggende arbeidet med barn.

2.1 Tre faglige prinsipper

Barnets beste er barnevernets overordnet målsetning. På basis av dette tar barnets beste utgangspunkt i tre faglige prinsipper som skal legge grunnmuren for hvordan prinsippet skal anvendes. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet skrev i Prop. 106 L at disse fire prinsippene er det biologiske prinsippet, mildeste inngreps prinsipp og prinsippet om barnets medvirkning (Kojan, 2016, s. 169).

2.1.2 *Det biologiske prinsippet*

Det biologiske prinsippet baseres på at barnets mulighet til å være med foreldre skal alltid bli prioritert. Dette prinsippet baseres på vår samfunnsordning som sier at det å vokse opp med sin familie er best, og at beslutninger gjort skal alltid prioritere foreldre over andre (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2012-2013: 82). I barnevernssammenheng er prinsippet knyttet opp med at barn og foreldre skal ha kontakt etter omsorgsovertakelser. Det skal legges vekt i beslutningsprosessen om samspillet mellom barn og omsorgspersoner, for å ivareta barnets utvikling (Bunkholdt, Kvaran, 2015, s. 30).

2.1.3 *Mildeste inngreps prinsipp*

I bestemmelser som omhandler barnets beste skal instansen som fatter vedtak gjøre alt for å forhindre at tiltaket ikke er mer inngripende enn nødvendig for familier som trenger bistand. Prinsippet krever at instanser knytter et definitivt behov for inngrepet mot bestemmelsen, hvor formålet skal bli hjelmet etter en lovbestemmelse. Dette prinsippet ble skapt for å beskytte barn og foreldre for inngripende tiltak som ikke er nødvendig, og sikre innbyggers rettsikkerhet. Det er imidlertid et unntak til dette prinsippet, som omhandler at tiltak som er svært inngripende kan bli gjort for å ivareta barnets beste (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2012-2013: 82).

2.1.4 *Barnets medvirkning*

Prinsippet rundt medvirkning handler om barnets rett til å bli hørt. Det skal dermed bli lagt anledning for barnet å uttrykke sin mening, og vekt skal bli lagt på hva barnet sier i beslutningen i samsvar med barnets modenhet og alder (Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, 2012-2013: 82). Prinsippet har grunnlag i flere lover, som barnevernloven § 4-1 “Ved anvendelse av bestemmelsene i dette kapitlet skal det legges avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet.” (barnevernloven, 1992, § 4-1). Begrepet inneholder flere elementer, som skal tas i betraktning. Barnet skal få tilstrekkelig informasjon som blir gitt på en hensiktsmessig måte. Samtaler som blir gjort med barnet skal ha trygge rammer, og barnet skal få mulighet til å påvirke samtalen. I tillegg skal medvirkningen dokumenteres, og tilstrekkelig tilbakemelding skal bli gitt fra begge partene, altså barnevernet, og barnet (Bunkholdt, Kvaran, 2015, s. 50).

2.2 Barnefattigdom og konsekvenser

Fattigdom er et normativt fenomen som påvirker utrolig mange grupper mennesker i alle ulike faser av livet. Disse fasene har alle ulike typer vanskelige problemstillinger, og konsekvensene som kommer av å vokse opp i fattigdom er alvorlige. Hvordan barna opplever fattigdommen,

hvilke tilgang til levekårsgoder de har og hvilken type tilgang til sosial deltakelse de har bidrar til å definere deres opplevelse av det å være fattig (Fløtten, 2009, s. 19). I følge Fløtten (2009) har barn som lever under fattigdom dårligere levekår enn andre barn. I tillegg er det en sammenheng mellom det å være fattig, og ulike psykiske og somatiske vansker senere i livet (Fløtten, 2009, s. 20). Utfordringene som barn kommer i møte handler og om hvordan fattigdom går i arv. Barn som lever i fattigdom har mindre utsikter som voksne, og som følge av deres leveforhold vil sjansen for at de selv blir fattige større som konsekvens (Fløtten, 2009, s. 21). I den norske myndigheters forståelsen av fenomenet av fattigdom er det stor korrelasjon mellom det å være fattig og det å ha redusert sosial deltakelse i form av fritidsaktiviteter, og andre sosiale anledninger (Fløtten, 2009, s. 23). Velferdsstatens mandater forplikter yrkesutøvere å bidra til liveverd og likestilling, og forebygge sosiale problemer etter sosialtjenesteloven § 1 (sosialtjenesteloven, 2009, § 1). Som følge vil arbeid etter et slikt mandat forplikte at staten jobber med hensikten til å forhindre konsekvensene som oppstår under barnefattigdom ved å iverksette tiltak som skal styrke barnets levekår, evne til å delta i sosiale anledninger og prøve å forhindre at fattigdom går i arv.

2.2.1 Tilgang til levekårsgoder

Som konsekvens av fattigdom i tidlig alder blir en betydelig deprivasjon av levekårsgoder opplevd av barn. Denne mangelen på levekår er en subjektiv en, hvor barnet selv og andre rundt dem bestemmer hva som er nødvendig og ikke i hverdagen (Fløtten, 2009, s. 32). I 2007 ble det sendt ut en spørreundersøkelse hvor 3200 respondenter svarte. I undersøkelsen valgte voksne over 18 år ulike forbruksgoder og aktiviteter som de mente var nødvendige for barn i skolealder burde ha (Fløtten, 2009, s. 28). Mange av levekårsgodene de mente var nødvendig for barn var å gå i bursdag med gave, holde bursdagsselskap med venner, delta i organiserte fritidsaktiviteter, eie egen sykkel og nye klær (Fløtten, 2009, s. 33, 37) Som følge ble det funnet ut at 11% av familiene opplevde at barna deres manglet 2 av levekårsgodene på grunn av økonomi (Fløtten,

2009, s.39). Barn i høyrisikogrupper for levekårsdeprivasjon er barnefamilier som er ikke-vestlige innvandrere, enslige forsørgere og familier med lav tilknytning til arbeidsmarkedet. Det vises at at innvandrere barn i lavinntektsfamilier opplever at økonomisk knapphet går på bekostning av barns matrielle levekår (Fløtten, 2009, s. 43). Fløtten (2009) konkluderer barn som lever i lavinntektsfamilier har høyere risiko for å mangle de «nødvendige» levekårsgodene enn andre familier (Fløtten, 2009, s. 47).

2.2.2 Sosial deltakelse

Forskning viser flere indikasjoner på at det er en sammenheng mellom fattigdom og redusert sosial deltakelse. Mange sosiale aktiviteter krever utstyr, medlemsavgifter og inngangsbilletter (Fløtten, 2009, s. 95). I lavinntektsfamilier vil det og være økt sjanse for konflikter som fører til dette. Barnets kunnskap om at de ikke har mye å tilby gjør at de ikke ønsker å invitere venner over, eller be foreldre om penger for å gå på sosiale hendelser som kino, eller ungdomsklubb (Fløtten, 2009, s. 95). Selv om forskning viser at det er indikasjoner på en reduksjon på sosial deltakelse og fattigdom, er det og andre faktorer som bidrar til å påvirke barnets evne til å delta, men som følge av fattigdom er det definitivt en klar indikator på at fattigdom fører til å begrense barnets mulighet til å delta sosialt (Fløtten, 2009, s. 95). Forskning viser for eksempel at barn i fattige familier har høyere risiko for miste kontakt med venner og og deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter, enn barn med god økonomi (Fløtten, 2009, s. 106). Spesielt utsatte grupper innenfor dette er barn i lavinntektsfamilier fra Pakistan og Somalia, som har større risiko for å stå utenfor fritidsaktiviteter som følge av dårlig økonomi i Norge (Fløtten, 2009, s. 103-106). I en amerikansk studie viser det en lik mellom fattigdom og barnets emosjonelle og sosiale situasjon. Flere atferdsproblemer kan knyttes til familiens økonomiske situasjon, som fører til depresjon, sosial tilbaketrekning og bekymringer i dagliglivet (Fløtten, 2009, s. 94).

2.2.3 Sosial arv

En konsekvens av barnefattigdom er at det går i arv. I Norge er denne konsekvensen ikke til stede på samme måte som andre land (Fløtten, 2009, s. 119). I vårt land er fattigdommen overført hovedsakelig gjennom sosialhjelp, hvor barnet oppfatter stønaden foreldrene deres har på forskjellige måter, og på denne måten overfører “fattigdommen” videre. I oppfatningen om sosialhjelp og hvordan den påvirker barn er det fire ulike forklaringer. Den første er at forskning viser at barnas holdning til å motta sosialhjelp blir oppfattet som en legitim inntektskilde. En annen forklaring på er at barn med foreldre som får sosialhjelp har kjennskap til sosialhjelp systemet, og gjennom dette oppleve en lavere transaksjonskostnader når de selv får sosialhjelp. Den tredje forklaringen på hvordan foreldre kan overføre sosialhjelpen til barn er at foreldre sin løse tilknytning til arbeidsmarkedet påvirker barnets tilgang indirekte. Dette skjer ved at foreldrene ikke har kjennskapen til arbeidsmarkedet, og dermed ikke kan gi råd og tips på samme måte som foreldre i jobb. Den siste forklaringen som ser på hvordan sosialhjelp går i arv er at barn selv ikke vokser opp med tilstrekkelig økonomi gjennom foreldrene. Foreldrene vil ikke kunne investere i barnene økonomisk mens de er i utdanning, og gjennom øker sjansen for at de selv søker sosialhjelp senere i livet (Fløtten, 2009, s. 121).

En av hovedhensynene bak gratis utdanning i Norge kommer fra at høyere utdanning gir høyere sosial mobilitet for barn i landet. En høy utdanning skal fungere som en forsikring mot økonomiske problemer, som vil resultere i behovet for sosialhjelp. På den andre siden viser en studie at barn som vokser opp i familier med dårlig økonomi har ti ganger så høy sjanse for å selv bli sosialhjelpmottakere (Fløtten, 2009, s. 123). Det er derimot fortsatt fem ganger så sannsynlig for at foreldre med høy utdanning som går på sosialhjelp overfører “fattigdommen” i arv til barnet (Fløtten, 2009, s. 127) noe som og indikerer at sosial arv ikke bare skyldes foreldrenes utdanningsstatus. Fløtten (2009) skriver at foreldre med lav humankapital og svak økonomi kan medføre at foreldre mangler evne og interesse til å investere i barnets utdanning, og gjennom dette øke sannsynligheten for at barnet selv søker etter sosialhjelp senere i livet (Fløtten, 2009, s. 129). I forskning rundt redusering av overførsel av sosialhjelp vises det at barn av sosialhjelpsmottakere i større grad enn andre er avhengig av sosialhjelp under egen utdanning, noe som viser hvordan like muligheter til utdanning ikke alltid resulterer i like økonomiske vilkår under utdanning (Fløtten, 2009, s. 136). For å motvirke dette forteller Fløtten (2009) at

prioritering av studentfinansiering kan være et mulig tiltak for å minimere nødvendigheten av å gå på sosialhjelp (Fløtten, 2009, s. 136-137).

2.3 Deliberativ teori

I situasjoner hvor det finnes flere legitime oppfatninger på hva som er til barnets beste skal det foregå en beslutning som er basert på et deliberativt teoretisk grunnlag. For å komme til en konklusjon skal man etter en deliberativ teoretisk grunnlag ha vurdert personer som har blitt snakket til, hvordan denne informasjonen, og synspunktene har blitt behandlet, hvordan beslutningstakere har vurdert sin vurdering og hvordan en konklusjon har blitt nådd. For at dette skal bli oppnådd skal rammer bli satt rundt beslutningsprosessen, hvor prosessen og prosedyrene skal være knyttet til beslutningsprosessen (Kojan, 2016, s. 38). Idealet i en slik teori skal være at de beslutningene som det ikke kan anføres rasjonelle argumenter mot i en åpen og fri diskusjon, er legitime. For å sikre kvaliteten på beslutningen er det flere prosessuelle krav som stilles. Disse kravene er firedele. 1) Alle parter som er berørte skal bli involvert og hørt; 2) All kunnskap og informasjon som er relevant må bli konsultert; 3) Det skal være både tid og rom for å vurdere, og diskutere info og argumenter som partene har frembrakt, 4) Det skal være former for åpenhet i sakene. Hensikten bak disse fire kravene er å sikre at de beste argumentene skal vinne frem i åpne diskusjoner. Den deliberative teorien baseres mye rundt sikring av andre forvaltningsprinsipper, som offentlighetsprinsippet og det kontradiktoriske prinsippet. Offentlighetsprinsippet skal sikre innsyn i aktiviteter gjort av forvaltningen, og det kontradiktoriske prinsippet baseres rundt at ingen avgjørelse kan bli gjort før alle berørte parter har fått muligheten til å meddele sine perspektiv i sakene (Kojan, 2016, s. 38-39).

2.3.1 Inklusjon av alle berørte parter

I den første prosessuelle regelen skal alle berørte parter fått meddelt deres argumenter, og argumenter gjennom en åpen diskusjon. Denne regelen skal sikre at beslutninger gjort etter en deliberativ teori er legitim, ved at alle synspunkter har blitt representert. I inklusjon av alle

berørte parter skal det og bli vurder om hvem som skal og hvem som ikke skal ha muligheten for å bli hørt. I for eksempel beslutninger som involverer barn under en viss modenhet, og alder skal det legges mindre vekt på barnets synspunkter på basis av dette (Kojan, 2016, s. 40).

Beslutningstakerene må derfor vurdere alle parter interesser, og evne til å kunne tenke rasjonelt. Det skal derfor bli gjort en vurdering på at alle parter har blitt representert på en måte som reflekterer deres modenhet og alder. I praksis blir ikke dette alltid gjort. Etter en vurdering av 53 saker vurdert i fylkesnemnda vises det at barns synspunkter ikke har blitt representert i 30% av sakene, noe som svekker beslutningsprosessen betraktelig. Studier viser at barns deltakelse har en positiv effekt for barna, og gjennom inklusjon av barn føres det til mer tilpasset hjelp (Kojan, 2016, s. 41). En strategi for å forhindre at eksklusjon mot barn skjer i saker er at beslutningstakere begrunner hvorfor barn ikke er tilstede. For eksempel med å argumentere barnets manglende modenhet, eller at barnet mangler evnen til å danne meninger. Denne prosessuelle regelen skal derfor styrke barnets medvirkning ved å sikre at beslutninger blir gjort etter barnets beste (Kojan, 2016, s. 41-42).

2.3.2 Innhenting av relevant informasjon, kunnskap og evidens

I den andre prosessuelle regelen skal informasjon og ekspertkunnskap bli innhentet for å forsvarliggjøre alvorlige beslutninger. Kunnskapen innhentet er basert rundt hva partene sier om sine behov, problemforståelse, løsningsforslag og interesser. I tillegg til dette skal kunnskapen og involvere etablert kunnskap rundt eksisterende kunnskap om partenes behov og utvikling. I barnevernet for eksempel skal dette være barnets behov, og fasen av livet barnet befinner seg i. Den andre delen av kunnskapsinnhenting er at eksperter skal få dele sin ekspertise i sitt fagområde i saker. Deres funksjon er å avgjøre grad av risiko, og identifisere om det står noe fare for skade. En utfordring som kan oppstå i denne prosessuelle regelen er at eksperter ikke alltid er enige om hva kunnskap som er den rette. Ulike eksperter har ulike vurderingsgrunnlag og teorier som de baserer sin kunnskap rundt noe som gjør innhenting av ekspertkunnskap vanskelig hvis

det skjer noen uenigheter i faglig disiplin (Kojan., 2016, s.41). For å sikre kvaliteten av kunnskapen er det to momenter som må bli tatt i betraktning. Kunnskapen som er innhentet skal ha vært anvendt av ekspertene i saken, i tillegg skal kunnskapen ha en kredibel plass innenfor fagområdet, hvor flere eksperter står om enighet til dens legitimitet. I det andre momentet skal ekspertene ha tatt hensyn til individuelle og kontekstuelle forskjeller i deres vurdering av personer involverte (Kojan., 2016, s.42). Dette legger opp for at innhentingene bare kan skje hvis alle berørte parter har fått delt sine individuelle synspunkter og meninger, som nevnt tidligere.

2.3.3 Tid til deliberasjon og refleksjon

Etter at berørte parter har fått meddelt sine synspunkter og argumentasjoner, og et godt informasjons- og kunnskapsgrunnlag er etablert skal det bli benyttet god tid for diskusjoner og refleksjon. Den tredje prosessuelle regelen i deliberativ teori skal sikre at informasjonen innhentet blir tolket, og vurdert på en kritisk måte. Hensikten bak dette er for å stille vanskelige spørsmål, og vurdere om alternative fortolkninger blir gjort av informasjonen som har blitt samlet inn. Et problem som oppstår ofte i praksis under denne delen av beslutningsprosessen er at det noen ganger kan oppstå tidspress som svekker kvaliteten av refleksjonen. Kompliserte saker som involverer sensitive situasjoner hvor et svar må bli funnet raskt øker risikoen for at en beslutning blir gjort før skikkelig tolking og refleksjon har blitt gjort. Det skal bli vurdert forskjeller i makt, ressurser, alder, kompetanse og modning i denne prosessen og et tidspress fører til svekkelse av disse vurderingene (Kojan, 2016, s.43-44). En strategi for å sikre legitimiteten av den tredje prosessuelle regelen vil være å gjøre en kollegabasert beslutningstaking. Inklusjon av kollegaer vil gjøre at skjønnsvurderinger blir gjort på en forsvarlig måte, og gjennom kontroll av hverandres vurderingsmomenter vil en forsvarlig fortolkning av situasjonen oppstå (Kojan, 2016, s. 43). I tillegg til kollegabasert beslutningstaking skal det forsikres at informasjon har blitt formidlet tydelig til partene, og hvis

noen trenger bistand, skal de få det. Tiltak som skal være med å sikre parter rett til å bli representert er tals- og tillitsperson for barn, og advokathjelp for brukere som ikke forstår regelverk, eller befinner seg i en situasjon hvor de trenger bistand. Til slutt må det bli gjort en vurdering på at beslutninger blir gjort på et sted hvor alle parter føler seg trygg, helst et nøytralt sted. Dette skal sikre at tilstrekkelig tid har blitt brukt under samtaler med barn og foreldre, og at ingen føler seg presset under beslutningen (Kojan, 2016, s. 44).

2.3.4 Mulighet for åpenhet og innsyn i prosessen

Den siste prosessuelle regelen om åpenhet og innsyn i følge en deliberativ beslutningsprosess handler om at informasjon og alternative beslutningsfall vurderes og diskuteres vil forbedres hvis det blir man vet andre har innblikk i det. Hensikten er å sikre at gjennom en åpen debatt vil det beste resonnetet få medhold, ved å filtrere ut dårlige argumenter. Åpenhet og innsyn vil dermed etter en deliberativ teori representere fellesskapets interesser. Denne prosessuelle regelen skal sikre prinsippet om ansvarliggjøring, ved å holde beslutningstakere ansvarlig for utøvelsen av skjønn på en måte som representerer felles interesser (Kojan, 2016, s. 44-45).

Idealet av offentlighet er vanskelig å ivareta i praksis. Som oftest har beslutningstakere taushetsplikt, som gjør deling av informasjon en utfordring hvis målet er å dele beslutningsprosessen med offentligheten. Strategier for å motvirke dette er derfor å dele informasjonen av saker på et senere tidspunkt, slik at offentligheten kan vurdere om fellesskapets interesser har blitt representert på en forsvarlig måte. Et viktig moment innenfor innsyn i saker som involverer forvaltningen er at forvaltningen representerer politiske føringer lagt av regjeringen, noe som gjør at innsyn i beslutningsprosesser også har en kontrollerende funksjon. Ved at offentligheten får kunnskap av hvordan forvaltningen styres vil regjeringen bli kontrollert at den ivaretar folkets ønsker og interesser (Kojan, 2016, s. 45).

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

Å velge en metode i forskning er å finne hvilken fremgangsmåte som skal bli brukt for å løse problemer og fremme ny kunnskap (Dalland, 2020, s. 53). Metoden skal være et redskap som samler inn data, eller informasjon som kan bli tolket videre (Dalland, 2020, s. 54). Når man velger metode er det derfor viktig å vite hva man skal forske på, ved å vurdere hvordan målet til problemstillingen kan bli best mulig representert gjennom forskning. I forskningen er det flere metoder man kan velge. Disse metodene kalles kvantitativ, kvalitativ og litteratur studie. Kvantitativ metode sikter på å samle data av målbare enheter. Dette kan bli gjort gjennom spørreundersøkelser. Kvalitativ metode blir brukt for å samle mening og opplevelse som ikke kan tallfestes eller måles (Dalland, 2020, s. 54). To eksempel på dette er intervju eller observasjon. Litteraturstudie tar for seg å forske på allerede eksisterende forskning ved å gå i dybden og drøfte likheter og forskjeller som oppstår.

Metoden skal i følge Dalland (2020) vise en vei mot dette målet. Den skal redegjøre hvordan forskningen skal bli gjort etter godkjente regler som kan knyttet til metoden (Dalland, 2020, s. 56). I lys av dette er det viktig å vite fordelene og ulempene ved valg av metode. Metoden skal være et redskap som skal passe forskningen, og valget må derfor ta dette i vurderingen av metoden (Dalland, 2020, s. 57).

Metoder har styrker og svakheter som skal rettes mot hva problemstillingen ønsker å belyse, og hva man bør derfor vurdere hvordan man kan samle inn data på en pålitelig måte, som sikrer gyldigheten av svarene (Dalland, 2020, s. 57-58). Problemstillingen skal derfor være formulert på en måte som gjør det mulig å velge en metode som sikrer data på en grundig og representativ måte.

3.2 Litteraturstudie som metode

I følge Aveyard (2019) er litteraturstudie en metode som skal svare på et definert spørsmål ved bruk av relevant litteratur (Aveyard, 2019, s. 3). Denne metoden skal bruke flere kilder med relevant forskning og analysere dem, og gjennom dette få ny innsikt i hvordan informasjonen kan bli sett på (Aveyard, 2019, s. 2). Forskningsmetoden skal besvare problemstillingen, og sette lys på manglende kunnskap innenfor område gjennom systematisk analysering av relevant forskning (Aveyard, 2019, s. 3). I denne oppgaven skal litteraturstudie bli brukt som forskningsmetode for å se på hva effekt barnefattigdom har på barn, og hvordan aktiv deltakelse av barnene kan hjelpe motvirke konsekvensene av barnefattigdom.

Jeg har valgt litteraturstudie som metode for å besvare problemstillingen min på en grundig og systematisk måte. Metoden bruker eksisterende forskning, noe jeg mente var mest relevant for å besvare spørsmålet. Målgruppen bak temaet mitt er barn og unge, noe som gjør at annen former for forsknings metoder kan være vanskelige, men ikke umulig. En annen metode jeg kunne ha brukt er for eksempel kvalitativ metode, hvor jeg kunne ha intervjuet ansatte på NAV eller barnevernet, og gjennom dette fått et innblikk i hvordan barnets beste blir anvendt i praksis. Jeg anerkjenner derfor at intervju hadde vært en helt aktuell måte å forske på temaet mitt på, men metoden er ikke en jeg ønsker å forske rundt. Litteraturstudie gir mer innblikk rundt eksisterende forskning, som allerede har blitt gjort rundt temaet, og jeg mener at resultatet jeg er ute etter gjennom denne oppgaven vil på best mulig måte bli forsket på ved bruk av en litteraturstudie som metode. Litteraturstudie vil belyse problemstillingen min ved å tilby eksisterende forskning innenfor ulike instanser, hvor det er relevante eksempler på bruk av barnets beste i praksis. Forskningsartikkelen gir innblikk i hva som fungerer, og hva som ikke gjør det. I denne konteksten er det derfor mest hensiktsmessig å benytte meg av en literaturstudie som metode for å besvare problemstillingen jeg har valgt.

3.3 Datainnsamling

Jeg begynte datainnsamlingen i perioden fra 12 mars til 24 mars i databasen “oria”. Jeg søkte etter fagfelleverderte tidsskrifter på både norsk og engelsk.

I begynnelsen av datainnsamlingen var jeg ikke helt sikker på hva slags tema problemstillingen min skulle falle under. Jeg visste jeg ville forske rundt fattigdom, men ikke hva slags målgruppe. Jeg hadde mulighet for å forske rundt både voksne og barn, men etter litt refleksjon valgte jeg å forske på barn. I denne sammenhengen brukte jeg søkeord som “barnefattigdom” “barnets OG beste” og “barnets OG beste OG barnevernet OG fattigdom”. I søkeperioden ble det og brukt flere inklusjon og- eksklusjonskriterier som begrenset antall artikkler som jeg måtte lese gjennom. Dette øker relevansen for forskningsartikkelen jeg letet etter, som styrket troverdigheten av forskningsartikkelen mine.

3.3.1 Inklusjon- og eksklusjonskriterier

Inklusjon og- eksklusjonskriterier blir brukt i datainnsamling for å legge kriterier på hva som er relevant for en forsker. Litteratur som ikke er relevant kan dermed bli fjernet fra søk i databaser, og dette gjør det enklere å finne relevant forskning på problemstillingen min. (Aveyard, 2019, s. 77). Kriteriene kan være språk, fagfelleverderte artikler, årstall. Bruk av kriteriene skal skje gjennom bevisste valg av hvem og hva målgruppen din er, og dette til grunn hva relevans kriteriene skal begrense på databasen (Aveyard, 2019, s. 78).

Søkeordet jeg benyttet meg av for å finne de tre første artikkelen mine var ordet “barnefattigdom”. Dette ga meg 141 søketreff i databasen. Jeg avgrenset videre ved å søk etter fagfelleverderte tidsskrifter og sette publikasjonsdatoen mellom årene 2015 og 2022. Jeg satt så igjen med 34 ulike artikler som passet kriteriene, noe jeg følte var fortsatt for mange å gå gjennom individuelt. Det siste kriteriet jeg valgte å legge på søket var at jeg avgrenset det til bare å inkludere tidsskrifter med temaene “poverty” og “barnefattigdom”. Dette gjorde jeg får å få

artikler fra både Norge og andre land, og fortsatt holde det relevant ovenfor problemstillingen min. Til slutt satt jeg igjen med 10 artikler, og gjennom å lese sammendraget i artiklene satt jeg igjen med tre ulike artikler som jeg følte representerte målgruppen min, som jeg da kunne forske videre på. Her er de tre av fire artiklene jeg valgte:

1. Betydning av barns deltakelse av bekjempelse av fattigdom (Rugkåsa & Bergheim, 2020)
2. Den gode barndom – også for barn i fattige familier? (Aalaei, 2017)
3. Alt er relativt: ytelser til barnefamilier i norske asylmottak, 1989-2017 (Seeberg, 2017)

Forskningsartikkel nr. 1 var den artikkelen jeg valgt først. Den viste fram hvordan Nav jobber aktivt med å finne løsninger for å inkludere barn i lavinntektsfamilier, hvor aktiv deltakelse var målet. Den andre artikkelen var videre ute etter å se hvordan barnets rett til fritidsaktiviteter var fremmet i Norge, og hvordan prinsippet om barnets beste lå en rettslig still om at staten skulle tilrettelegge for barns mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Jeg valgte denne artikkelen på basis av at dette reduserer konsekvenser av barnefattigdom, og er aktuelt i diskusjonen om barnets beste i arbeid med lavinntektsfamilier som kanskje ikke har økonomien til å bruke penger på fritidsaktiviteter og lignende. I artikkel nr. 3 ble det fremvist hvordan familier i møte med asylmottak kanskje ikke ble prioritert på den måten prinsippet om barnets beste mente. I den forstand var det derfor svært relevant å få fram hvordan andre prioriteringer innenfor velferdssystemet gikk over prinsippet, og hvor visse problemer kan oppstå med en slik holdning. Artikkel nr. 4 handlet om hvordan barnevernet behandlet barn i asylmottak, og videre hvordan barnevernet har et ansvar for å sikre barns nødvendige behov for omsorg og hjelp.

For å finne min fjerde artikkel benyttet jeg meg av en kombinasjon av søkeord. Jeg søkte etter “barnets OG beste OG barnevernet OG fattigdom”, for å finne relevant forskning innenfor målgruppen min. Jeg benyttet meg av de samme inklusjon og- eksklusjonskriterier som før, ved å søke etter fagfelleverderte tidsskrifter publisert i perioden 2015-2022. I tillegg til tidligere

kriterier benyttet jeg meg av å inkludere begrensning i emne ved å søke etter artikler med emne “barnevern”. Dette resulterte i et søkeresultat med 11 artikler, som jeg kunne se videre på. Jeg bestemte meg for å benytte meg av artikkelen om barnevernets arbeid rundt barn i asylmottak. Jeg følte at målgruppen i artikkelen og hva barnevernet gjorde var svært relevant for min problemstilling. Artikkelen ville gi meg informasjon om en marginalisert gruppe, på lik linje som artikkel 3, men mer sentrert rundt barnevernet, og hva arbeid som ble gjort i forbindelse med grunnleggende verdier i barnevernsarbeid. På grunn av dette valgte jeg denne artikkelen:

4. Barnevernets arbeid med barn i asylsøkerfasen, (Paulsen, Berg, Michelsen 2015)

3.4 Analyse gjennom oversiktstabell

For å samle dataene fra de vitenskapelige artiklene har jeg valgt å bruke en oversiktstabell for å systematisk vise hva innholdet er. Aveyard (2019) skriver at bruk av oversiktstabeller gir muligheten til å identifisere likheter i innholdet. Målet bak oversiktstabellen er å produsere en ny integrert forståelse av funnene på en måte som er mer helhetlig (Aveyard, 2019, s. 137).

Aveyard (2019) skriver at identifisering av temaer kan bli gjort gjennom å lese diskusjonsdelen av forskningsartikkelen (Aveyard, 2019, s. 141). I lesning av forskningsartiklene benyttet jeg meg derfor av dette ved å lese nøye hva artikkelen gikk ut på, for å kunne sammenligne og bemerke forskjeller og likheter (se tabell 1). Ved bruk av oversiktstabell fikk jeg dypere innsikt i hva tematikken av artiklene var, som var stor hjelp for å få innsikt i innholdet senere i forskningen.

Tabell 1:

Navn og år	Tittel	Formål	Metode	Response	Alder	Sentrale temaer
Rugkås a, Bergheim, 2020	Betydning av barns deltakelse av bekjempelse av fattigdom	Forskning rundt hvordan et barnesentrert perspektiv hos NAV ansatte vil bidra med å tilpasse kartleggingsfasen til lavinntektsfamilier for å sikre et forsvarlig tjenestetilbud.	Kvalitativ metode: gruppe randomisert studie og kvalitativ prosessevaluering	29 NAV kontor	under 16 år	Fattigdom, Nav, medvirkning, barn, sosial arv
Aalaei, 2017	Den gode barndom – også for barn i fattige familier? Om barnefattigdom i Norge og	Avklare barnets rett til å delta i fritidsaktiviteter i lavinntektsfamilier.			Ikke nevnt	Barnekonvensjonen, fritidsaktiviteter, fattigdom,

	retten til deltakelse i fritidsaktiviteter					
Seeberg, 2017	Alt er relativt: ytelser til barnefamilier i norske asylmottak, 1989-2017	Hvor mye barnefamilier får i økonomiske ytelser mens de oppholder seg i asylmottak, og effekten dette har for deres tilværelse.	Kvalitativ metode	Fiktiv familie med 2 barn	Alder en 6-10 år	Barnefattigdom, asylsøkerne, økonomi ytelser, marginalisering,
Paulsen, Berg, Michel sen, 2015	Barnevernets arbeid med barn i asylsøkerfasen	Belyse barnevernets ansvar for barn som bor på mottak, enten sammen med foreldre (medfølgende barn) eller alene (enslige mindreårige).	Kvalitativ metode: fokusgruppeintervjuer	36 ansatte på barnevernet.	Ikke nevnt	Asyl, barn, barnevernet, barnets beste, omsorg, barnefattigdom, diskriminering

3.5 Presentasjon av forskningsartiklene

I denne oppgaven har jeg benyttet meg av 4 forskningsartikler som er relevante for å belyse problemstillingen min. Jeg skal i dette kapittelet skrive sammendrag for å oppsummere hovedpunktene med de ulike artiklene for å vise relevans.

Artikkel 1: *Betydning av barns deltakelse av bekjempelse av fattigdom av Rugkåsa, M., Bergheim, B. (2020)*

I denne artikkelen av Rugkåsa & Bergheim blir det forsket på hvordan barn kan aktivt påvirke en families situasjon i møte med NAV. Artikkelen utforsker hvordan det å møte barn som individer med perspektiver kan drastisk endre hvordan NAV som en organisasjon kan hjelpe lavinntektsfamilier ut av fattigdom. Gjennom hva Arbeids- og velferdsdirektoratet kaller Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier (HOLF-prosjektet), vil barn få muligheten til å være med å kartlegge familiens situasjon på en inkluderende og medvirkende måte (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 1). Artikkelen viser til 29 intervjuer med familie koordinater som jobbet med HOLF-prosjektet, og hva resultater de oppnåtte (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 5).

Resultatene av prosjektet var svært positiv fra både de ansatte, og familiene. Familie koordinatene fortalte at inkludering av barn gidde mer nyansert informasjon, som bidro å kartlegge familiens situasjon. I løpet av et år økte tilbakemeldingen på at veiledere i NAV hadde snakket med barn i saker fra 15% til 50%. I saker hvor familiekoordinatorer spurte etter barnas situasjon, ble det rapportert at foreldre reflekterte mer åpent over barnas situasjon og behov. I forskningen ble det og funnet ut at barn har utrolig tilpasningsevne. Mange barn som ikke kunne være med på fotballtrening, eller få den maten de ville ha var forståelsesfulle over dette. Flere familie koordinater ble og mer observante på å inkludere barn i samtaler, men tilbakemelding viste og at flere var tilbaketrukkne på grunn av sensitiviteten bak brukergruppen (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 6). Forskningen viste at familiekoordinatorer viste seg å være reserverte med å snakke med barnet, på grunn av sårbarheten til barnene som forhindrer at situasjonen blir

kartlagt etter barnets beste (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 10). Konklusjonen i artikkelen viser en klar og tydelig prioritering om å inkludere barn i praksis, for å ivareta et helhetsperspektiv i saker. Samtaler skal skje hvor barnets subjektive erfaringer, meninger og syn på tilværelsen skal bli fanget opp slik at barnets situasjon og behov blir best mulig representert etter barnekonvensjonen og barneloven Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 11).

Artikkel 2: Den gode barndom – også for barn i fattige familier? Om barnefattigdom i Norge og retten til deltakelse i fritidsaktiviteter av Aalaei, Y. (2017)

Den andre artikkelen av Aalaei Yasaman søker å kartlegge rettsstillingen til barn i fattigdom. Barnas rett til sosial deltakelse i form av fritidsaktiviteter, og andre inkluderende anledninger er svært viktig for et barns utvikling, og fattigdom er en faktor som er med å utfordrer dette (Aalaei, 2017, s. 1). Fra et rettslig perspektiv er barnas rett til å delta i fritidsaktiviteter hjemlet i barnekonvensjonen (BK) art 31. og i grunnloven § 104 (Aalaei, 2017, s. 2). Etter barnekonvensjonen art. 31 har barn rett til deltakelse i kulturliv og kunstnerisk virksomhet. Denne tolkningen av loven er i følge barnekomiteens og gjeldende for fritidsaktiviteter generelt, slik som sport og lignende. Barnekonvensjonen art. 2 om diskrimineringsvern er spesielt aktuelt for barn i fattigdom ifølge artikkelen. Alle barn skal sikres tilgang til fritidsaktiviteter, som nevnt tidligere for å motvirke sosial utestengelse på grunn av fattigdom, nasjonalitet eller sosiale bakgrunn (Aalaei, 2017, s. 6). Norge dermed har forpliktet seg til å gripe inn gjennom konkrete tiltak som ivaretar disse rettighetene.

Barnets rett til deltakelse i fritidsaktiviteter gjennom grunnloven blir og diskutert, hvor retten er ivaretatt gjennom Grunnloven § 104 om barnets beste, og beskyttelse av barnets menneskeverd jf. Grl. § 104 1. punktum (Aalaei, 2017, s. 13). Til konklusjon er det vist at Norge har en definitiv sterk rettslig bakgrunn på barnets rett til sosial deltakelse for å motvirke fattigdommens konsekvenser. Det er derimot ikke nok, ifølge artikkelen. Forfatteren mener at for å styrke barnets rett til inkludering, må klare lovbestemmelser bli etablert, som barn og barnefamilier kan innrette seg etter. En slik lovbestemmelse skal forplikte myndighetene til å støtte barnefamilier

gjennom tildeling og utmåling av ytelser, for å sikre barnets rett til deltakelse av fritidsaktiviteter(Aalaei, 2017, s. 15-16).

Artikkel 3: *Alt er relativt: ytelser til barnefamilier i norske asylmottak, 1989-2017 av Seeberg, M, L. (2017)*

Den tredje artikkelen, skrevet av Marie Louise Seeberg (2017) tar for seg å forske på økonomiske rammer som barnefamilier i asylmottak ble møtt med i perioden fra 1989-2017 (Seeberg, 2017, s. 1). Forskningsartikkelen er basert rundt en fiktiv familie på 4, med to voksne og 20 bar på 6-10 år (Seeberg, 2017, s. 5). Artikkelen ser på forskning, og data som har blitt samlet inn gjennom årene for å vise endringene som skjer på det politiske spenningsfeltet mellom barnepolitikk og innvandrerpolitikk (Seeberg, 2017, s. 10). Disse politiske prosessene blir styrt av internasjonale hendelser som flyktningkrisen i 2015 (Seeberg, 2017, s. 1), og interne fenomener som push og pull faktorer Norge har (Seeberg, 2017, s. 11). Ytelsene gitt til barnefamilier i asylmottak skal dekke alle løpende forbruksutgifter som mat, buss, fritidsaktiviteter, telefon, leker og klær, dagligvarer og så videre (Seeberg, 2017, s. 7). I artikkelen vises det fortsatt en reduksjon på 20 % kjøpekraft i satsene mellom 1986 og 2016 avhengig av familie størrelsen (Seeberg, 2017, s. 8). I en Stortingsmelding forklares det at satsene skal gi asylsøkere et “nøkternt men forsvarlig tilbud” (Seeberg, 2017, s. 10). Hensynet mellom nøkternt men forsvarlig tilbud er et som ved beregning av satser. Asylsøkere er marginaliserte, og trenger økonomisk støtte fra staten for å kunne overleve i et nytt land, og gjennom satser skal de kunne klare dette. Derimot skriver Seeberg at økonomiske støtte skal bli sett i sammenheng med politiske målsetninger om begrensning av innvandring og redusere at ytelsene blir en potensiell pull faktor (Seeberg, 2017, s. 11).

Seeberg skriver at etter flyktningkrisen i 2015 ble det en drastisk skift i hvordan asylsøkere mottok økonomisk støtte i asylmottakene. Skiftet kom gjennom at kontakter ble erstattet med betalingskort. Begrunnelsen på dette kom fra at familiene skulle bli skjermet fra press fra familie og menneskesmuglere som potensielt kunne presse dem for penger. I tillegg tok endringen hensyn til barnets beste ved at foreldre skulle ha mindre grunn til å sende barn på en farefull ferd til Europa (Seeberg, 2017, s.12). Forskningsartikkelen avslutter med å bringe opp spenningen

mellom “Nøkternt” og “forsvarlig”, og dilemmaet som oppstår i barnefamilier som befinner seg i asylmottak. Prinsippene som barnekonvensjonen bringer har i følge Seeberg mindre vekt enn hensynet til innvandrerpolitikken, og at dette viser at en slik politikk går over barnas beste (Seeberg, 2017, S. 16).

Artikkel 4: Barnevernets arbeid med barn i asylsøkerfasen av Paulsen, Berg, Michelsen (2015)

Artikkel 4 om barnevernets arbeid med barn i asylmottak handler om å studere barnevernets ansvar for barn som kommer til Norge med eller uten foreldre). Artikkelen forsker rundt prosjektet “Asylsøkende barn- er det mitt ansvar?” som har utgangspunkt i å se på ansvaret barnevernet har for å opprettholde den nødvendige hjelpen og omsorgen barn trenger uavhengig av statusen som barnet har som asylsøker (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 1). Forfatterne gjennomførte 36 intervju med 36 ansatte ved 9 ulike barneverntjenester, i tillegg snakket forfatterne med politiet, UDI og Utekontakten Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s 4-5). Artikkelen kommer inn på temaer som barnevernets utfordringer med barn som bor i assylmottak (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, 2) hvor usikkerheten som barna opplever er hovedtemaet. I tillegg diskuterer artikkelen problemstillingen som oppstår med tverrfaglig samarbeid i ulike instanser, og hvordan ansvaret skal bli fordelt. Hovedsakelig skal barnevernet ivareta barnets levekår, samarbeide med andre instanser og forebygge og avdekke omsorgssvikt. Forfatterne kommer nevner og viktigheten med kommunikasjon i arbeid for å skape tillit mellom ansatt og bruker, noe som krever kompetanse i følge forfatterne(Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 6).

En av gruppene prosjektet så på var barn som søker asyl alene. I studien vises det statistikk for hvor mange barn som forsvinner fra asylmottak, på grunn av kriminalitet, eller menneskehandel (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 8). Studien viser at i barnevernets holdning til barn i asylmottak blir nedprioritert, og at det å være flyktning påvirker oppfølgingen de får i møte med velferdsstaten (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 9). Til konklusjon kommer artikkelen frem til at det er diskriminasjon av barn i asylmottak, og at nedprioritering, lang ventetid, uforutsigbarhet og dårlige levekår fører til et svakt tjenestetilbud som ikke ivaretar rettslige retningslinjer Norge

har ratifisert, og at barnevernet må kunne ta ansvar for alle barn som opprettholder seg i Norge (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 10).

3.6 Studiens troverdighet

At en studie er troverdig vil si at man har benyttet seg av relevante kilder, som informerer leseren om problemstillingen. Kildene skal og være gyldige, og ha kredibilitet bak hva innholdet er (Dalland, 2020, s. 152-153).

Dalland (2020) skriver at kildekritikk handler om at du som godt du kan har vurdert litteraturen du har brukt lar seg bruke til å beskrive og belyse problemstillingen din (Dalland, 2020, s. 152). I dannelsen av å skape troverdighet bak en studie må man og gjøre rede av stoffet man har brukt slik at kunnskapen av stoffet er formidlet gjennom teksten som har blitt skrevet (Dalland, 2020, s. 152-153). I vurderingen av om man har brukt relevante kilder som er gyldige og troverdige må man vurdere relevans, gyldighet, holdbarhet, hvem forfatteren er, hvem målgruppen i teksten handler om, formålet med oppgaven, m. m. (Dalland, 2020, s. 153-155).

I denne oppgaven har jeg benyttet meg av fire fagfelleverderte artikkler som alle har blitt godkjent av andre forskere. Ved benyttelse av inklusjons og- eksklusjonskriterier har jeg filtrert etter relevante forskningartikkler innenfor mitt tema om barnefattigdom og prinsippet om barnets beste, for å forsikre at hensikten bak artikkene jeg har benyttet meg av belyser problemstillingen som studien baseres rundt. Et av kriteriene jeg filtrerte etter var at forskningsartikkene jeg letet etter var skrevet mellom 2015-2022, noe som sikret tidsrelevant forskning, som er oppdatert etter dagens nåværende problemstillinger i praksis. I oppgaven har jeg konstant vært klar over mine egne subjektive meninger, og gjort mitt best for å forhindre at oppgaven min ikke blir påvirket av dette. Fagstoffet jeg benyttet meg av var Habermas sin deliberative teori, og andre ulike prinsipper og konsekvenser for hva som skjer under oppvekst når man lever i fattigdom. Dette la grunnlaget for rammene rundt forskningen som ble gjort ved å gi meg evnen til å strukturere hva som forventes, og hva som skal bli forhindre i praksis etter prinsippet om barnets beste.

4.0 Diskusjon av funn

Jeg skal i denne delen diskutere funnene i forskningsartiklene jeg har valgt. Jeg skal bruke prinsippet om barnets beste, og deliberativ teori som basis, og videre analysere om barnets beste blir ivaretatt i arbeid med lavinntektsfamilier.

4.1 Deliberativ teoretisk grunnlag

For å finne ut hvordan barnets beste blir ivaretatt må man ta basis i hvordan prosessuelle regler setter rammer i møte med barn. Disse rammene skal sikre barnets interesser, og inklusjon, men forskningsartiklene jeg har valgt viser og at disse teoretiske rammene ikke alltid forsikrer barnets beste.

4.1.1 Barns evne til å medvirke

I bestemmelser som påvirker barn skal det legges vekt på å finne tiltak som er til det beste for barnet. Barnet skal bli gitt muligheten til å medvirke i sin sak, og fått mulighet til å dele sine meninger og synspunkter (barnevernloven, 1992, § 4-1). I anvendelse av barnets beste skal disse beslutningene gjøres gjennom fire prosessuelle regler som skal sette rammer rundt arbeidet. Disse reglene følger en deliberativ teori som skal forsikre at barnets interesser og evne til å medvirke blir ivaretatt gjennom klare rammer som beslutningstakeren må følge (Kojan, 2016, s. 38). Selv om disse rammene skal sikre barnets interesser, og lovverk styrker dette er det fortsatt utfordringer svekker prinsippet om barnets beste i praksis. Rugkåsa og Bergheim forteller i artikkel 1 at det i arbeid i NAV ofte ikke skjer med et barneperspektiv, men heller et hensyn om å forbedre foreldrenes situasjon (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 2). Rugkåsa og Bergheim (2020) skriver at det bare er 15% av foreldre som forteller at veiledere har vært i samtale med barnet og

dette er svært bekymrende. Etter implementeringen av HOLF-prosjektet, hvor familieveiledere siktet på å forhindre at barns stemme ikke forsvant i møte med NAV økte statistikken til 50% etter et år (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 6). En familiekoordinator på HOLF-prosjektet fortalte at gjennom samtaler med barn får NAV bedre forståelse på hva behov familien har.

Barn er impulsive. Sånne ting som foreldrene ikke sier, det kan barn si. Så at foreldrene sier: 'Nei, det er ikke noe problem med klær'. Så bryter barnet inn: 'Mamma, skoene mine er for små!' (s. 9).

Dette eksempelet viser en situasjon som oppsto under HOLF-prosjektet, og som demonstrerer hvordan foreldre ofte ikke har en helhetlig forståelse på barnas situasjon. I tillegg vises det at barns ofte er tilbaketrunkne når det gjelder foreldrenes økonomiske situasjon. En familiekoordinator forteller:

Jeg tenker ikke ungene skal være nødt til å bære byrden til foreldrene på sine skuldre, men jeg tror de aller fleste ungene gjør det. Det kommer vi ikke forbi. Jeg tror at når foreldrene har en veldig dårlig økonomi, så skinner det gjennom at barna også bærer dette på sine skuldre. Det er min erfaring gjennom HOLF-prosjektet og gjennom tidligere arbeid i barnevernet. Jeg tenker derfor at det er viktig å snakke med barna, men vi skal ikke snakke om problemer med ungene. Vi skal heller bare bli kjent med dem, få fram hva de kan og om det er noe de kan tenke seg å være med på av fritidsaktiviteter for eksempel (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 6-7).

Denne kommentaren fra en familiekoordinator viser hvordan familiens økonomi påvirker barnet ikke bare fra en materiell dimensjon som mangel på levekårsgoder, men og en psykisk dimensjon, hvor barna tar på seg byrden av å ikke ha penger, og at dette påvirker dagliglivet dems.

En familiekoordinator fortalte at samtaler uten foreldre ga barnet mulighet til å dele sine behov, som kanskje kunne vært vanskelig å gjøre med foreldrene til stede (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 9). Dette ble demonstrert av at mange familiekoordinatorer fant seg i situasjoner hvor det var vanskelig å få kartlagt barnas situasjon på grunn av at informasjonen innhentet kom fra foreldrene ved hjemmebesøk. På basis av dette ble det funnet ut at diskusjoner med barn alene,

hvor barnets mulighet til å kunne dele sine interesser og behov gir et mer nyansert bilde av situasjonen til familien (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 9). I slike situasjoner krever det at familiekoordinatorer or veiledere bruker aktiv lytting for å kartlegge barnets behov. Aktiv lytting vil bli brukt som et middel for å lese mellom linjene som barnet kanskje prøver å unngå. I tillegg vil aktiv lytting føre til en økning av forståelsen på barnets situasjon (Damgaard, Nørrelykke, 2001, s. 40-41), som vil styrke barnets evne til å medvirke etter barnets beste.

4.2 utfordringer med ivaretagelse av barnets beste

Målet med barnets beste er å gi anledning for barnets evne til medvirke (barnevernloven, 1992, § 4-1). Dette krever at beslutningstakere forstår barnet i kontekst av sin situasjon, og på sine premisser (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 10). En utfordring som oppstår i møte med dette er når barns premisser ikke blir vurdert slik det skal. I følge Seeberg (2017) skjer det når andre prinsipper, rammer og politiske føringer hindrer ivaretagelsen av barnets beste. I artikkelen ble det funnet ut at familier som kommer inn i asylmottak fra andre land har mistet 20% kjøpekraft fra 1989 til 2016 (Seeberg, 2017, s. 8).

Det vises flere begrunnelser rundt denne innstramningen, men en grunn ble bemerket spesielt. I hensyn til politiske føringer ble økonomiske ytelser regulert etter innvandringspolitikken "nøkternt, men forsvarlig" tjenestetilbud (Seeberg, 2017, s.10). Seeberg (2017) skriver at slike innstramminger fører til ypperlig utenforskap blant barn og unge (Seeberg, 2017, s. 9). Som en konsekvens av et slikt hensyn i innvandringspolitikken blir barnets beste mindre prioritert, og et nøkternt hensyn overveier prinsippet om barnets beste (Seeberg, 2017, s. 11). Levekårene til barn i asylmottak er ikke prioritert i følge Paulsen, Berg og Michelsen (2015). I følge forfatterne skriver de at "enslige mindreårige først og fremst blir sett på som asylsøkere, noe som får konsekvens for holdninger til hva disse barna trenger av omsorg og oppfølging" (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 8). Grunnet manglende levekårsforhold kommer fra tidligere nevnt mangel på økonomiske midler, og en konflikt i ansvarsfordeling.

Ifølge lovverket har ikke barnevernet mulighet til å gjøre avgjørelser som er til barnets beste for oppholdsstatusen til barnet er avklart. Dette fører til dilemmaer hvor barnevernet må gå rundt lovverket ved å samarbeide med asylmottak for å kunne avdekke omsorgssvikt (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 5). Barnevernet har og vanskeligheter med å avklare barnets behov.

Uvisstheten rundt barnets oppholdsstatusen og de generelle konsekvensene som oppholdet i et asylmottak bringer gjør det vanskelig å vurdere årsak rundt sviktende omsorg og foreldrenes omsorgsevne. Som konsekvens medfølger dette at barnevernet ikke klarer å tilpasse tiltak etter barnets behov (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 5). Ved å ikke få tilstrekkelig kunnskap om barnets situasjon vises det en mangel på evnen til å gjøre en legitim beslutning i følge den deliberative teorien som beslutninger i barnevernet skal være basert rundt for å ivareta barnets beste (Kojan, 2016, s. 41). En slik problemstilling svekker barnevernets evne til å ha et barnesentrert perspektiv, og gjør det vanskelig å gjøre beslutninger etter barnets beste. Rugkåsa og Bergheim (2017) skriver å ikke innsamle slik informasjon risikerer barnets sosiale, psykiske og helsemessige situasjon, og svekker mandatet gitt av Barnekonvensjonen og barneloven (Rugkåsa, Bergheim, 2017, s. 11).

4.2.1 Asylsøkerfasen utfordrer ivaretagelse av barnets beste

For å motvirke at levekårene til barn og familiene i asylmottak forverres er det et tiltak som har blitt iverksatt. Tiltaket som har blitt iverksatt er betalingskort. Kortene skal bli brukt for kontantuttak av økonomiske ytelser gitt av staten (Seeberg, 2017, s. 12). Hensikten bak dette var å forhindre at asylsøkere blir presset til å sende penger til familie i utlandet, og etter prinsippet om barnets beste skal endringen forhindre at foreldre sender barn “på en farefull ferd til Europa” (Seeberg, 2017, s. 12). Paulsen, Berg og Michelsen (2015) forklarer videre at det har vært 252 barn som har forsvant totalt i Norge i 2014. Årsakene bak disse forsvinnelsene er som oftest menneskehandel, eller når de får avslag på sin asylsøknad. Et slikt problem viser at problemstillingen barnevernet og asylmottak befinner seg i er vanskelig og fremstiller behovet som trengs i systemet for mer tett oppfølging av barn i lavinntektsfamilier som befinner seg i asylmottak. Paulsen, Berg og Michelsen (2015) forklarer at et funn de fant i sitt prosjekt var at nedprioriteringen av mindreårige kommer fra at ansatte sin persepsjon av barnene er at de er

flyktninger, ikke selvstendige og individuelle barn med behov og ønsker (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 8).

4.2.2 Fordommer påvirker barnets beste

Denne diskrimineringen av en marginalisert gruppe fremviser vanskeligheten med at holdninger og fordommer forhindrer ivaretagelsen av barnets beste. Økt fokus fra barnevernet må derfor bidra til større engasjement blant de ansatte for å forebygge diskriminering av barn i asylmottak (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 7). Dette samsvarer med Rugkåsa og Bergheim (2017) sin artikkel, hvor det konkluderes at mye kunnskap forsvinner hvis ansatte ikke snakker med barn. I følge den fjerde prosessuelle regelen i den deliberative teorien skal offentligheten ha tilgang til barnevernets saker (Kojan, 2016, s. 44-45), og Paulsen, Berg og Michelsen (2015) sin artikkel er et eksempel på dette. Artikkelen benytter seg av offentlig data av hvordan barnevernet opererer som gir offentligheten muligheten til å kritisere hvordan barnevernet opererer, og gjennom dette skape en diskusjon hvor fokuset er på å forbedre barnets velvære i asylmottak etter barnets beste. Rugkåsa og Bergheim (2017) skriver i sin konklusjon at et barnesentrert perspektiv gir innsikt i barnets opplevelse og erfaring med å vokse opp i lavinntektsfamilier, og ved at ansatte fokuserer på barnets behov og ønsker forhindres diskriminering i asylmottak (Rugkåsa, Bergheim, 2017, s. 11). Dette kan dermed være en del av løsningen for å forhindre at barn i asylmottak ikke bare blir sett på som flyktninger, men og individer.

4.3 Ivareta barnets beste gjennom fritidsaktiviteter

Barnets evne til å delta sosialt er svært viktig i for å forhindre isolasjon, depresjon og tilbaketrukkethet (Fløtten, 2009, s. 94). I arbeid med barn, hvor mye av fokuset er å forhindre sosiale problemer, og sikre barnets behov og interesser er derfor ivaretagelsen av dette behovet viktig for å sikre prinsippet om barnets beste i møte med barn.

I artikkel 2 av Aalei (2017) skrives det at retten til å delta i fritidsaktiviteter er ratifisert i barnekonvensjonen art. 31, nr 1 hvor barn har rett til hvile, fritid, lek og fri deltakelse i kulturliv

og kunstnerisk virksomhet (Aalei, 2017, s. 5). Aalei (2017) skriver videre at tilgang til å delta i fritidsaktiviteter er en verdi vi i Norge ser spesielt mye på. Det blir derfor etter Grunnloven § 104 2. punktum satt en rettslig standard hvor etter prinsippet om barnets beste skal det bli tilrettelagt for fritidsaktiviteter for å sikre barns utvikling og sosial trygghet (Aalei, 2017, s. 13). I lys av dette vil derfor det bli antatt at arbeid med barn i lavinntektsfamilier skal etter barnets beste bli gjort gjennom tiltak som skal øke fritidsaktiviteter. I artikkel 1 av Rugkåsa og Bergheim (2020), vil det dermed være hensiktsmessig å kartlegge barnets behov og interesser, for å kunne se på mulige løsninger som reduserer sjansen for at barnet ikke får mulighet til å delta i sosiale sammenhenger og fritidsaktiviteter. Dette samsvarer med en kommentar en familiekoordinator sa i HOLF-prosjektet om dette. Familiekoordinatoren sa “Vi skal heller bare bli kjent med dem, få fram hva de kan og om det er noe de kan tenke seg å være med på av fritidsaktiviteter for eksempel” (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 6-7). Ved å innhente informasjon om barnets interesser i fritidsaktiviteter kan veileder ivareta barnets rett til fritidsaktiviteter, ved å kartlegge barnets behov og ønsker. En vil da kunne ivareta barnets beste i møte med lavinntektsfamilier.

Fløtten (2009) forklarte at flere barnefamilier ikke har mulighet til å finansiere ulike levekårsgoder, som sykkel, nye klær, penger til å delta i selskap og lignende (Fløtten, 2009, s. 33, 37). I barnefamilier skal det dermed etter prinsippet om barnets beste, bli gitt ekstra oppmerksomhet for barnets behov for dette. Etter kartlegging av barnets behov skal det legges til rette tiltak som tilrettelegger for barnets rett til fritidsaktiviteter, gjennom økt økonomisk støtte fra staten eller andre tiltak som er skal tilrettelegge for familiens evne til å finansiere barnets behov for sosial deltakelse gjennom fritidsaktiviteter.

Ved reduksjon av sosial deltakelse viser Fløtten (2009) til amerikanske studier som dokumenterer at en dårlig økonomisk situasjon kan føre til depresjon, og isolasjon (Fløtten, 2009, s. 94). Trange økonomiske ytelser, og lange ventetider i asylmottak skaper derfor problemer for barnets mentale helse. Seeberg (2017) nevner at barn som ikke har tilgang til ting som fritidstilbud og sosiale aktiviteter som koster penger blir rammet hardt. Gruppen er marginaliserte, og svært sårbare både som barn og innvandrere, og denne problemstillingen følger dem videre i oppveksten (Seeberg, 2017, s. 15). I artikkelen skrives det at på grunn av

statusen til barna som asylmottak har de svakere rettslig stilling enn innbyggere i landet. Dette skaper sosiale og symbolske grenser som svekker prinsippene i velferdsstaten betraktelig (Seeberg, 2017, s. 16). For å motvirke denne konsekvensene om sosial eksklusjon får asylmottakene tilgang til tilskudd for å kunne gi barn i familier tilgang til fritidsaktiviteter (Seeberg, 2017, s. 7). Denne tilskuddsordningen viser statens prioriteringer i nyere tid for å styrke barns rett for fritidsaktiviteter, og ivareta barnets beste i tjenestetilbud. Aalei (2016) skriver at Fritidserklæringen i 2016 skal gi alle barn mulighet til å delta i en fritidsaktivitet, uavhengig av foreldrenes økonomiske situasjon. En kan dermed anta at selv om politiske prioriteringer svekker barns rettigheter i asylmottak, er det fortsatt tiltak som skal sikre barnets beste i møte med det norske samfunn, og gjennom dette forhindre konsekvenser som fattigdom bringer.

4.4 Forebygge sosial arv gjennom barnets beste

I artikkel 1 av Rugkåsa og Bergheim (2020) om HOLF-prosjektet var det langsiktige målsettingen å forhindre at fattigdom går i sosial arv (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 4). I Norge går fattigdom i arv hovedsakelig gjennom økonomisk sosialhjelp. Foreldre som mottar økonomisk hjelp fra staten øker risikoen for at barnet selv mottar hjelp og gjennom dette vil fattigdommen gå i arv (Fløtten, 2009, s. 121). Ved at innbyggere i Norge betrakter det å motta økonomisk sosialhjelp som å være "fattig" (Fløtten, 2009, s. 124), vil det være hensiktsmessig å forhindre at barn arver dette fra foreldrene. Ved at foreldre mottar sosialhjelp fra øker risikoen for at barnet selv arver dette fra foreldrene (Fløtten, 2009, s. 127), noe som gjør det hensiktsmessig å iverksette arbeidsrettede tiltak i arbeid med foreldre som lever i fattigdom. I artikkelen til Paulsen, Berg, Michelsen (2015) konkluderes det at barn i asylmottak ikke får tilfredsstillende omsorg, og oppfølging (Paulsen, Berg, Michelsen, 2015, s. 10) og hvis man inkluderer Seeberg (2017) sitt funn om asylmottakenes reduksjon på økonomisk kjøpekraft (Seeberg, 2017, s. 8) kan det bli antatt at marginaliserte barn på asylmottak definitivt har en økt risiko for å arve fattigdommen fra foreldrene. Dilemmaet som da skjer på barnevernet sin side er at prinsippet om barnets beste ikke blir ivaretatt når systematiske rammer forhindrer dem. Selv om artikkelen til Rugkåsa og Bergheim (2020) ikke omhandler samme instanse viser resultatene

en definitiv og positiv retning hjelpetilbud kan bli gitt på. Gjennom et barnesentrert praksis, hvor ansatte er klare til å reflektere rundt forhold som barn befinner seg i ved å behandle barns subjektive erfaringer og meninger vil kartlegging og oppfølging (Rugkåsa, Bergheim, 2020, s. 11) skje på en forsvarlig måte som ivaretar barnets beste selv i vanskelige dilemmaer som oppstår i praksis.

4.5 Effekten av barnets beste i praksis

Prinsippet om barnets beste er et ideal som skal bli nådd i praksis. Det er imidlertid vanskelig å definitivt si at prinsippet blir ivaretatt gjennom teoretiske rammer og forebyggende tiltak mot konsekvenser som barnefattigdom bringer. Målet om at alle barn skal få sin mening og synspunkter delt, og at det skal legges styrke etter alder og modenhet blir påvirket av politiske føringer, og fordommer som kan påvirke hvordan beslutningstakere innblander barnene. I tillegg vises det selv med inklusjon kan barns interesser ikke bli ivaretatt, som for eksempel ved at barnet ikke uttrykker seg for å forhindre å være en byrde, eller at de ikke har ikke føler seg komfortabel i samtaler med offentlige ansatte. Det er altså flere hindringer som påvirker hvordan prinsippet om barnets beste blir ivaretatt, og det er ikke alltid en klar og definitiv løsning på hvordan barns interesser kan bli hørt, når andre politiske prioriteter har mer mehold i praksis.

5.0 Avslutning

Barnets beste er et prinsipp som er et ideal som yrkesutøvere i velferdsstaten skal sikre gjennom strukturerte teoretiske rammer for å forhindre at sosiale problemer skal påvirke barns evne til å medvirke i møte med instanser. Prinsippets praktikalitet i praksis er derimot todelt. Prinsippet blir ivaretatt gjennom beviste prosjekter som prioriterer samtaler med barn, og som viser definitive resultater mot kartlegging av lavinntektsfamiliers situasjon og behov, men den har og utfordringer i møte med andre instanser. Barnevernets evne til å utøve beslutninger etter barnets beste blir forhindret av strukturelle rammer og politiske føringer i tillegg til interne holdninger til barnets status, noe som gjør det vanskelig å kartlegge barns behov, og la barn fremme sine interesser. Dette viser viktigheten med samarbeid mellom instanser i velferdsstaten for å kunne ivareta barnets beste.

Barns rett til å bli hørt og medvirke er definitivt prioritert i saker som involverer lavinntetsfamilier, og i møte med velferdsorganer har det vist seg til å være positivt for bistandsprosessen. Yrkesutøvere i velferdsstaten må derfor være bevisst på sine holdninger, behandle barn som sensitive men individuelle aktører og fremme samarbeid for å kunne ivareta evnen til å utøve beslutninger etter barnets beste i praksisarbeid.

6.0 Litteraturliste

Aalaei, Y.(2016). Den gode barndom – også for barn i fattige familier? Om barnefattigdom i Norge og retten til deltakelse i fritidsaktiviteter. *Tidskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 15:3, 239-256. <https://www-idunn-no.ezproxy.uis.no/doi/10.18261/issn.0809-9553-2017-03-05> * **17 sider**

Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care - A practical guide*. Open University Press

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. (2012-2013). *Endringer i barnevernloven*. (Prop. 106 L. 2012-2013). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-106-l-20122013/id720934/?ch=1>

Barnevernloven (1992). *Lov om barneverntjenester*. (LOV-1992-07-17-100) Hentet fra: <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/1992-07-17-100/%C2%A74-1>

Bunkholdt, V., Kvaran, I. (2015). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. Gyldendal Norsk Forlag AS ***389 sider**

Dalland, O. (2020). (7.utg). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal Norsk Forlag AS ***272 sider**

Damgaard, I., Nørrelykke, H. (2001). *Den personlige samtalen – En introduksjon*. Høyskoleforlaget Norwegian Academic Press ***101 sider**

Fløtten, T. (Ed.). (2009). *Barnefattigdom*. Gyldendal Norsk Forlag AS ***Kap. 1, 2, 5, 6, 73 sider**

Kjelland, M. (5.utg). (2017). *Velferdsrett II Barneverns- og sosialrett*. Gyldendal Norsk Forlag AS ***Kap. 6, 36 sider**

Kleppe, L, C., (Ed.). (2016). *Sosialt Arbeid - En grunnbok*. Universitetsforlaget ***Kap. 1, 16 sider**

Kojan, B. H. (Ed.) (2016). *Beslutninger i barnevernet*. Universitetsforlaget ***Kap. 2 og kap. 10, 28 sider**

Nordbø, B. (2018, 17. april). *Marginalisering*. Store norske leksikon.

<https://snl.no/marginalisering>

Paulsen, V., Berg, B., Michelsen, H. (2015). Barnevernets arbeid med barn i asyløkerfasen. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 92:3, 222-231.

<https://www-idunn-no.ezproxy.uis.no/doi/10.18261/ISSN1891-1838-2015-03-05> ***11 sider**

Rugkåsa, M., Bergheim, B. (2020). Betydningen av barns deltakelse i bekjempelse av fattigdom. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 23:3, 157-

169. <https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/issn.0809-2052-2020-03-01> ***13 sider**

Seeberg, M, L., (2017). Alt er relativt: ytelser til barnefamilier i norske asylmottak, 1989–2017.

Tidsskrift for velferdsforskning, 20:4, 268-285. <https://www-idunn-no.ezproxy.uis.no/doi/10.18261/issn.2464-3076-2017-04-02> ***18 sider**

Solstad, A. (2011). *Pengene og Livet - Økonomisk Rådgiving I Sosialt Arbeid*.

Universitetsforlaget ***208 sider**

Sosialtjenesteloven (2009). *Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen*. (LOV-2009-12-18-131). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-12-18-131?q=sotjl>

St.meld. nr. 31 (2006-2007) *Åpen, trygg og skapende hovedstadsregion— Hovedstadsmeldingen*

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-31-2006-2007-/id469140/?ch=3>

Selvvalgt pensum: 1166 sider.